

Вища освіта в умовах реформи: зміни громадської думки

З 2 по 12 грудня 2016 року Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва разом із фірмою «Юкрейніан соціолоджі сервіс» провів загальнонаціональне соціологічне опитування «Освіта в Україні» з проблем стану освіти, корупції в освіті та ставлення громадян до ЗНО.

Всього було опитано 1808 респондентів за квотною загальнонаціональною вибіркою населення, яка за статтю, віком, типом поселення та областями репрезентує населення України (18 років і старше). Опитування проводилось у всіх областях України та місті Києві, окрім окупованих територій Донбасу та анексованого Криму й м. Севастополя. Максимальна випадкова похибка опитування (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,5% з вірогідністю 0,954.

Для порівняння наводяться результати опитування, проведеного Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва у співпраці з фірмою «Юкрейніан соціолоджі сервіс» у жовтні 2013 р., грудні 2014 р. та 2015 р.

Ставлення населення до системи вищої освіти в Україні

- **Проблеми вдосконалення освіти** – і вищої, і середньої – у суспільстві розцінюються як важливі (як такі ці проблеми розглядають трохи менше 3/4 населення), причому більше чверті населення відносять їх до першочергових. Натомість, ще близько чверті опитаних вважають ці питання другорядними. Водночас якість і середньої, і вищої освіти оцінюється більшістю населення на середньому рівні (приблизно на рівні 3-х балів за 5-бальною шкалою, де 1 – дуже низький рівень, а 5 – дуже високий).
- **Основні позитиви вищої освіти** населення вбачає у тому, що вона дає добрі професійні та світоглядні знання (з цим згодні 45% та 51% опитаних відповідно, а не згодні – 32% та 27% респондентів). Втім, **переважають негативи**: лише 26% населення згодні з твердженням, що вища освіта в Україні дає можливість знайти хорошу роботу (не згодні – 56%), так само 26% вважають, що вища освіта дає усім рівні можливості навчатися безплатно (не згодні з цим 58%). Неоднозначний розподіл у громадській думці щодо того, чи дає змогу вища освіта реалізуватися найбільш здібним і талановитим людям (із цим твердженням згодні 43%, а не згодні 37%).
- **Навчання за кордоном.** Трохи більше чверті (27%) населення хотіли би повчитися за кордоном (у 2015 р. таких було 39%) та лише третина опитаних хотіли би відправити на навчання закордон своїх дітей (у 2015 р. таких було 45%). Примітно, що кількість тих, хто не хотів би відправляти дітей на закордонне навчання (33%), переважає кількість тих, хто хотів би, але не має такої можливості (28%).
- **Вартість навчання** в українських вишах переважна більшість населення стабільно вважає зависокою (65% у 2016 р. та 64% у 2015 та 2014 рр.).

- **Щодо кількості ВНЗ**, то більше третини (36%) населення України вважає, що вищих навчальних закладів в Україні надто багато, тоді як у 2015 та 2014 роках таку думку поділяла приблизно половина всього населення – 47% та 51% відповідно. Поряд із цим зменшилась частка тих, хто вважає, що кількість вищих навчальних закладів має регулюватись потребами ринку праці (42%, у 2015 р. так думав 51%).
- Рівно половина населення підтримує на сьогодні пропозицію щодо **повернення технікумів та коледжів** до системи середньої спеціальної освіти – 50%, тоді як рік тому ця підтримка була дещо меншою – 46%, а позаминулого, навпаки, істотно вищою – 61%.
- Переконлива більшість населення (71%) вважає, що **заочну форму навчання у ВНЗ потрібно зберегти**, тоді як у 2015 р. цю думку поділяли 67% опитаних, а у 2014 р. – 73%.
- Близько третини (35%) всього працездатного населення відчуває потребу (різною мірою) у **курсах підвищення кваліфікації**. При цьому 2015 року таких було 43%, а 2014 р. – 51%.
- Серед **найбільш серйозних проблем української вищої освіти** приблизно третина респондентів цього року відзначили: корумпованість викладацького складу ВНЗ (37%, тоді як у 2015 р. – 50%), невизнання дипломів українських ВНЗ в інших країнах світу (34% проти 47% у 2015 р.), невідповідність викладання вимогам ринку праці (32% так само як і минулого року) та слабку матеріально-технічну базу вишів (32%, у 2015 р. – 27%).
- **Першочерговими кроками для покращення якості вищої освіти, на думку населення, мають бути:** боротьба з усіма проявами корупції і нечесності у ВНЗ (хабарі, списування курсових та дипломів тощо) – 44% (у 2015 р. – 59%), стимулювання наукової діяльності у вишах (39% проти 32% у 2015 р.), підвищення оплати праці викладачів – 37% (у 2015 р. – 38%), налагодження співпраці з кращими світовими університетами – 35% та більше пов'язування викладання з потребами майбутньої професії – 33% (у 2015 р. – 37%).

Ставлення населення до вступу до ВНЗ за результатами зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО)

- **Населення стабільно підтримує систему вступу до ВНЗ через зовнішнє незалежне оцінювання.** Про це свідчать відповіді щонайменше 57% опитаних цього року (у 2015 р. підтримка становила 52%), тоді як не підтримують таку систему 22% (у 2015 р. – 25%).
- **Більшість населення переважно позитивно оцінює вплив ЗНО на деякі аспекти освітнього процесу та соціального життя загалом.** Так, наприклад, абсолютна більшість опитаних висловлює згоду з тим, що: ЗНО ставить усіх у рівні умови (згодні з цим – 63%, не згодні – 22%), ЗНО стимулює учнів не сподіватися на чиюсь допомогу, а вчитись (згодні з цим 63%, не згодні – 20%), ЗНО дало змогу обдарованим дітям вступити до будь-якого ВНЗ, навіть найпрестижнішого (згодні з цим 59%, не згодні – 21%), ЗНО дає змогу ВНЗ обирати кращих студентів (згодні – 55%, не згодні – 25%), впровадження ЗНО стало кроком до справедливості у державі (51%, не згодні – 26%). Разом з тим відносна більшість опитаних вважають також, що ЗНО зменшило рівень корупції при вступі до ВНЗ (згодні – 48%, не згодні – 29%).
- **Найвищий рівень корупції**, на думку населення, існує при оцінці знань на вступних іспитах до ВНЗ (51%), далі йдуть: вступні іспити у магістратуру чи на рівень спеціаліста у ВНЗ (44%) та випускні іспити державної підсумкової атестації у школі (37%). Найменш корумпованим респонденти вважають саме вступ до ВНЗ за результатами ЗНО (25%), тоді як минулого року цей відсоток був значно вищим (34%).

- **Щодо наявних проблем із реалізацією ЗНО**, то найчастіше опитані висловлювали сумніви у чесності дотримання закладених процедур тестування (36%, у 2015 р. – 40%). Якщо розглядати можливі варіанти вдосконалення системи вступу до вишів за результатами ЗНО, то опитані найчастіше відзначали необхідність краще готувати учнів у школах до складання тестів (43%, тоді як у 2015 р. – 40%).
- **Залучення репетиторів для підготовки до складання ЗНО стає дедалі більш поширеним явищем**: у 2016 році лише 15% особисто не користувались послугами репетиторів для підготовки до ЗНО та не мали дітей та дітей родичів, знайомих, які б звертались по відповідні послуги до репетиторів (у 2015 р. таких було 26%).
- **Ті, хто був безпосередньо причетний 2016 року до вступу у ВНЗ, переважно залишились задоволені проведенням тестування**: 69% супроти 15% незадоволених (натомість, у 2015 р. задоволених було тільки 52% проти 23% незадоволених).

При цьому цього року **більшість опитаних висловили задоволеність усіма етапами та складовими вступного процесу**. Поінформованістю про правила вступу цього року задоволені 63%, не задоволені – 21% (у 2015 р. були задоволені 49%, не задоволені – 27%); етапом подачі заяв та документів задоволені 64%, не задоволені – 20% (у 2015 р. були задоволені 55%, не задоволені – 27%); етапом оприлюднення списків, рекомендованих до зарахування задоволені 63%, не задоволені – 19% (у 2015 р. були задоволені 36%, не задоволені 30%); етапом зарахування за контрактом задоволені 61%, не задоволені – 14% (у 2015 р. були задоволені 44%, не задоволені – 24%); етапом зарахування на державну форму навчання задоволені 50%, не задоволені – 29% (у 2015 р., натомість, задоволених було 33% супроти 39% незадоволених); поінформованістю про кількість бюджетних місць задоволені 50%, не задоволені – 32% (у 2015 р. були задоволені та незадоволені однаковою мірою 39%).

- **Відносна більшість опитаних задоволені тими нововведеннями, які були впроваджені у систему ЗНО 2016 року**. Введення порогу «склав/не склав» (задоволені 40%, не задоволені – 23%), проведення державної підсумкової атестації в школі у формі тестування (задоволені 49%, не задоволені – 19%), реєстрація для проходження ЗНО тільки в електронній формі (задоволені 45%, не задоволені – 22%), запровадження принципу пріоритетності заяв на вступ до визначених ВНЗ на визначені напрями/спеціальності (задоволені 44%, не задоволені – 20%).
- Так само, як і минулого року, лише 10% населення згодні із тим, щоб **документи для вступу до ВНЗ подавались винятково через Інтернет**. Разом із тим більшість (49%) вважає, що слід поєднати дистанційну і особисту подачу документів, а рівно третина (33%) переконана в тому, що найзручніше подавати вступні документи особисто.
- У суспільстві лише незначною мірою переважає схвальне ставлення (40%) до **скасування з 2016 р. вступу за цільовими напрямками**: 23% опитаних певні, що процедура отримання таких направлень містила корупційну складову, і ще 17% вважають, що пільг під час вступу має бути якомога менше. Водночас 37% населення сприймають скасування цільового вступу негативно, оскільки, на їхню думку, треба збільшувати можливості цільового вступу для деяких груп населення (13%) і потрібні фахівці з вищою освітою в сільській місцевості (24%).
- Протягом останнього року загалом **зменшилась підтримка населенням надання пільг при вступі до ВНЗ окремим категоріям випускників**. Так, на думку опитаних у 2016

році, на пільги можуть претендувати передовсім випускники з категорії сиріт – 57% (у 2015 р. – 64%), дітей загиблих під час військових дій на Донбасі – 33% (у 2015 р. – 37%), дітей з обмеженими фізичними можливостями – 29% (у 2015 р. – 38%) та дітей з найбідніших сімей – 26% (у 2015 р. – 36%).

Ставлення населення до звинувачення Генеральною прокуратурою окремих колишніх працівників Українського центру оцінювання якості освіти (УЦОЯО)

- Більшість населення (69%) нічого не знає про звинувачення Генеральною прокуратурою окремих колишніх працівників Українського центру оцінювання якості освіти (УЦОЯО), і ще близько чверті респондентів (28%) щось про це чули. При цьому так само абсолютна більшість опитаних (72%) не змогли визначитись, в чому конкретно полягають звинувачення прокуратури щодо колишніх співробітників УЦОЯО. 15% опитаних вважають, що ці звинувачення можуть свідчити про неспроможність всієї системи ЗНО та її корумпованість, ще 13% розглядають це лише як декілька прикрих випадків, які не дискредитують систему в цілому, а 6% певні, що це – помста влади і намагання повернутись до колишньої корупційної практики вступу до вишів за результатами іспитів. Натомість, дві третини населення (66%) не мають однозначної думки щодо того, чи підривають звинувачення прокуратури довіру до системи зовнішнього незалежного оцінювання.

Результати опитування

Як Ви вважаєте, наскільки важливою є проблема вдосконалення якості середньої освіти в Україні?

	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Вважаю, що це питання належить до першочергових	34.7	39.4	28.0
Це питання важливе, але є більш нагальні проблеми	39.2	37.2	40.5
Вважаю ці проблеми другорядними	20.1	18.6	26.6
Важко сказати	6.0	4.8	4.8

Як Ви вважаєте, наскільки важливою є проблема вдосконалення якості вищої освіти в Україні?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Вважаю, що це питання належить до першочергових	28.2	31.7	36.7	28.5
Це питання важливе, але є більш нагальні проблеми	46.1	42.4	39.0	42.0
Вважаю ці проблеми другорядними	17.6	18.6	17.8	24.6
Важко сказати	8.1	7.3	6.5	4.8

Як би Ви загалом оцінили якість середньої освіти в Україні?

	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Дуже низька	8.0	5.5	6.1
Скоріше низька	21.9	21.5	22.3
Середня	50.2	57.2	53.7
Скоріше висока	11.7	10.7	11.0
Дуже висока	2.2	1.2	0.7
Важко сказати	6.1	3.8	6.2

Як би Ви загалом оцінили якість вищої освіти в Україні?

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Дуже низька	7.6	7.5	5.9	3.8
Скоріше низька	22.0	21.3	17.0	16.0
Середня	45.1	47.3	55.2	54.1
Скоріше висока	13.2	13.5	12.6	15.9
Дуже висока	1.3	1.4	0.8	1.1
Важко сказати	10.7	9.0	8.5	9.2

Які першочергові кроки для покращення якості вищої освіти, на Вашу думку, слід здійснити?*

	Грудень 2015	Грудень 2016
Підвищити оплату праці викладачів	38.1	37.2
Стимулювати наукову діяльність у вищих навчальних закладах	31.7	39.2
Зменшити кількість вищих навчальних закладів	26.8	19.0
Ввести систему зовнішнього тестування для випускників ВНЗ	11.9	8.8
Боротися з усіма проявами корупції і нечесності у ВНЗ (хабарі, списування курсових та дипломів тощо)	59.4	43.8
Налагодити співпрацю з кращими світовими університетами (запрошувати викладачів з-за кордону, надсилати студентів та викладачів на стажування тощо)	35.6	34.5
Залучати бізнес для вирішення проблем вищої освіти	16.8	22.4
Більш пов'язувати викладання з потребами майбутньої професії	37.2	33.2
Інше	0.5	-
Важко відповісти	5.9	9.7

*Можливо було обрати будь-яку кількість відповідей

Чи знаєте Ви, які зміни щодо середньої освіти пропонуються у проекті Закону про освіту?

	Грудень 2015	Грудень 2016
так, знаю	11.3	13.8
щось про це чув	32.5	36.4
не знаю	56.2	49.8

Чи вірите Ви в успішність проведення реформи освіти в середній школі?

	Грудень 2015	Грудень 2016
так	22.6	32.8
ні	34.5	30.2
важко сказати	43.0	37.0

Як Ви вважаєте, хто несе головну відповідальність за якість освіти та проведення необхідних реформ в середній школі? (один варіант відповіді)

	Грудень 2015	Грудень 2016
Президент та Уряд	12.2	18.2
Міністерство освіти і науки	68.3	67.8
Місцеві органи влади	4.6	5.4
Педагоги	11.4	16.5
Громадські організації	0.5	0.8
Батьки	2.0	4.7
Бізнес	0.3	0.7
інший	0.7	0.1
важко сказати	0.1	4.9

Наскільки Ви згодні з твердженнями, що вища освіта в Україні ДАЄ ДОБРУ ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ?

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Згоден	40.4	39.6	35.2	45.2
Не згоден	36.3	40.6	36.8	32.4
Важко сказати	23.3	19.8	28.1	22.4

Наскільки Ви згодні з твердженнями, що вища освіта в Україні НАДАЄ СВІТОГЛЯДНІ ЗНАННЯ?

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Згоден	49.8	46.8	47.4	50.6
Не згоден	25.8	30.8	27.0	27.1
Важко сказати	24.4	22.3	25.5	22.3

Наскільки Ви згодні з твердженнями, що вища освіта в Україні ДОЗВОЛЯЄ РЕАЛІЗУВАТИСЯ НАЙБІЛЬШ ЗДІБНИМ І ТАЛАНОВИТИМ?

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Згоден	35.3	34.8	36.4	43.0
Не згоден	40.1	42.2	40.7	37.3
Важко сказати	24.5	22.9	22.9	19.7

Наскільки Ви згодні з твердженнями, що вища освіта в Україні ДАЄ МОЖЛИВОСТІ ЗНАЙТИ ХОРОШУ РОБОТУ?

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Згоден	17.9	22.0	19.8	26.4
Не згоден	59.8	55.3	58.3	56.4
Важко сказати	22.2	22.7	21.9	17.2

Наскільки Ви згодні з твердженнями, що вища освіта в Україні ДАЄ УСІМ РІВНІ МОЖЛИВОСТІ БЕЗКОШТОВНО НАВЧАТИСЯ?

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Згоден	15.9	15.8	17.1	26.0
Не згоден	63.7	62.0	63.1	58.2
Важко сказати	20.5	22.2	19.8	15.8

Як Ви вважаєте, чи є оптимальною кількість вищих навчальних закладів в Україні?

	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Вважаю, їх зараз надто багато	51.7	46.8	36.4
Вважаю, їх замало	10.2	5.7	8.5
Вважаю, що якраз стільки, скільки потрібно	23.5	25.5	34.6
Важко сказати	14.6	22.0	20.5

А чим, на Ваш погляд, повинна визначатися кількість вищих навчальних закладів у країні?*

	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Потребами ринку праці	52.3	51.4	41.6
Кількістю бажаючих отримати вищу освіту	22.7	21.1	21.2
Кількістю тих, хто спроможних платити за навчання	7.2	6.5	9.4
Кількістю вищів, які можуть давати справді якісну освіту	35.5	41.4	45.5
Бюджетне навчання повинне обмежуватися потребами ринку праці, а платне не обмежуватися взагалі	20.2	17.0	15.8
Інше	0.2	0.3	0.1
Важко сказати	6.0	5.0	3.5

*Можливо було обрати кілька варіантів відповідей

Де, на Вашу думку, мають бути технікуми і коледжі у системі освіти?

	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
У системі середньої спеціальної освіти	60.6	46.4	50.2
У системі вищої освіти	25.5	31.0	26.1
Важко сказати	13.9	22.6	23.7

Як Ви оцінюєте рівень вартості навчання в українських вищих навчальних закладах?

	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Вважаю, вартість навчання в українських ВНЗ цілком нормальна	7.0	6.5	6.7
Вважаю, вартість зависока	63.8	63.7	64.7
Вважаю, вартість занижка	3.5	2.4	3.5
Вважаю, вартість зависока не в усіх, а в деяких вишах	18.4	19.7	17.7
Важко сказати	7.3	7.7	7.4

Чи хотіли б Ви повчитися за кордоном?

	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Я вже навчався за кордоном	2.5	0.6	0.9
Так, хочу, і думаю, в мене це вийде	7.6	4.3	3.6
Так, але не маю можливості	30.7	34.5	22.9
Ні	38.1	40.6	48.5
Я не працюю (пенсіонер, не маю роботи тощо)	15.3	13.5	20.6
Важко сказати	5.9	6.6	3.6

А чи хотіли б Ви відправити повчитися за кордоном своїх дітей?

	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Вони вже навчаються (чи навчалися) за кордоном	2.5	1.3	1.7
Так, хочу, і думаю, в мене це вийде	10.3	8.9	5.6
Так, але не маю можливості	31.5	36.2	27.9
Ні	27.2	25.2	33.4
В мене немає дітей	19.3	17.4	20.5
Важко сказати	9.2	11.0	10.9

Як Ви вважаєте, чи потрібна в Україні заочна форми навчання у вищих навчальних закладах?

	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Так, потрібна	73.1	67.1	71.4
Ні, не потрібна	16.0	17.1	16.6
Важко сказати	10.9	15.8	12.0

Чи відчуваєте Ви потребу в курсах підвищення кваліфікації?

	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Так, і нагальну	12.0	8.1	7.3
Загалом, було б непогано	29.7	27.0	27.8
Ні	30.9	36.1	32.3
Я й так маю можливість підвищувати свою кваліфікацію на різних курсах	9.4	9.4	8.1
Я не працюю (пенсіонер, студент, не маю роботи тощо)	18.1	19.4	24.5

З 2008 року основним критерієм добору студентів до вищих навчальних закладів (ВНЗ) є результати зовнішнього тестування. Чи підтримуєте таку систему вступу до ВНЗ?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Так, безумовно	17.8	23.5	18.5	22.6
Скоріше, так	36.1	36.0	33.5	34.0
Скоріше, ні	16.1	15.6	17.7	12.8
Безумовно, ні	9.6	6.7	7.3	9.0
Важко сказати	20.9	18.2	23.1	21.6

Як Ви вважаєте, якою мірою поширена корупція при оцінці знань випускників шкіл НА ВИПУСКНИХ ІСПИТАХ У ШКОЛІ?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Дуже поширена	14.7	18.1	11.3	10.4
Досить поширена	30.4	30.2	28.4	26.6
Мало поширена	22.7	20.9	26.3	31.8
Зовсім не поширена	13.0	12.2	13.0	11.8
Важко сказати	19.3	18.6	21.1	19.4

Як Ви вважаєте, якою мірою поширена корупція при оцінці знань випускників шкіл ПРИ ЗОВНІШНЬОМУ ТЕСТУВАННІ ПРИ ВСТУПІ ДО ВНЗ?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Дуже поширена	7.8	7.8	7.0	4.8
Досить поширена	20.3	19.6	26.8	20.1
Мало поширена	27.1	26.1	25.7	33.2
Зовсім не поширена	13.1	16.5	11.9	16.4
Важко сказати	31.7	30.1	28.7	25.5

Як Ви вважаєте, якою мірою поширена корупція при оцінці знань випускників шкіл НА ВСТУПНИХ ІСПИТАХ ДО ВНЗ (там, де вони є)?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Дуже поширена	32.1	20.8	18.3	12.4
Досить поширена	36.0	32.0	41.4	38.2
Мало поширена	8.8	13.0	14.8	22.4
Зовсім не поширена	3.7	6.2	3.1	4.7
Важко сказати	19.3	28.0	22.4	22.4

Як Ви вважаєте, якою мірою поширена корупція при оцінці знань НА ВСТУПНИХ ІСПИТАХ У МАГІСТРАТУРУ ЧИ НА РІВЕНЬ СПЕЦІАЛІСТА У ВНЗ?

	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Дуже поширена	17.9	11.6
Досить поширена	32.3	32.2
Мало поширена	14.2	23.0
Зовсім не поширена	3.5	5.4
Важко сказати	32.1	27.8

Чи згодні Ви з твердженням, що ЗОВНІШНЄ ТЕСТУВАННЯ СТАВИТЬ ВСІХ У РІВНІ УМОВИ?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Повністю згоден	12.0	20.3	19.2	17.3
Переважно згоден	44.4	41.9	44.2	45.3
Переважно не згоден	16.6	14.7	15.1	15.8
Зовсім не згоден	8.5	6.5	7.2	5.7
Важко сказати	18.4	16.5	14.3	16.0

Чи згодні Ви з твердженням, що ЗОВНІШНЄ ТЕСТУВАННЯ ДАЛО ЗМОГУ ОБДАРОВАНИМ ДІТЯМ ВСТУПИТИ ДО БУДЬ-ЯКОГО ВНЗ, НАВІТЬ НАЙПРЕСТИЖНІШОГО?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Повністю згоден	15.3	16.8	18.4	16.4
Переважно згоден	37.8	33.2	42.0	42.4
Переважно не згоден	18.2	16.9	15.2	17.3
Зовсім не згоден	8.6	8.6	8.4	4.1
Важко сказати	20.0	24.4	16.1	19.8

Чи згодні Ви з твердженням, що ЗОВНІШНЄ ТЕСТУВАННЯ СТИМУЛЮЄ УЧНІВ НЕ СПОДІВАТИСЯ НА ЧИЮСЬ ДОПОМОГУ, А ВЧИТИСЬ?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Повністю згоден	20.1	23.2	21.2	19.0
Переважно згоден	38.9	38.3	44.9	43.6
Переважно не згоден	14.9	12.5	13.0	15.7
Зовсім не згоден	7.1	6.7	5.4	4.7
Важко сказати	19.0	19.2	15.5	17.0

Чи згодні Ви з твердженням, що ЗОВНІШНЄ ТЕСТУВАННЯ ЗМЕНШИЛО РІВЕНЬ КОРУПЦІЇ ПРИ ВСТУПІ ДО ВНЗ?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Повністю згоден	8.0	12.4	13.2	13.9
Переважно згоден	38.1	27.8	33.5	34.1
Переважно не згоден	22.2	19.9	21.0	20.2
Зовсім не згоден	9.7	12.3	11.2	9.0
Важко сказати	22.1	27.6	21.1	22.9

Чи згодні Ви з твердженням, що ВПРОВАДЖЕННЯ ЗОВНІШНЬОГО ТЕСТУВАННЯ СТАЛО КРОКОМ ДО СПРАВЕДЛИВОСТІ У ДЕРЖАВІ?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Повністю згоден	10.4	13.8	13.6	15.2
Переважно згоден	35.7	27.7	32.7	35.6
Переважно не згоден	18.0	15.7	16.3	17.5
Зовсім не згоден	12.1	13.1	12.6	8.2
Важко сказати	23.9	29.7	24.8	23.6

Чи згодні Ви з твердженням, що ЗОВНІШНЄ ТЕСТУВАННЯ ДАЄ ЗМОГУ ВНЗ ОБИРАТИ КРАЩИХ СТУДЕНТІВ?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Повністю згоден	11.9	17.1	16.3	18.2
Переважно згоден	35.8	26.8	35.6	36.9
Переважно не згоден	18.0	15.1	15.8	18.5
Зовсім не згоден	8.1	11.5	9.4	6.0
Важко сказати	26.1	29.5	23.0	20.5

Які Ви бачите основні недоліки при вступі до ВНЗ за результатами зовнішнього тестування?*

	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Немає впевненості, що тестування відбувається чесно, із дотриманням усіх процедур	40.2	35.6
Погана організація роботи приймальних комісій у вищих навчальних закладах	14.9	10.1

Незрозуміла система остаточного зарахування абітурієнтів	29.7	25.9
Немає гарантій, що сертифікати ЗНО не підроблялися	28.4	26.2
Підроблялися документи, що підтверджують наявність пільги у абітурієнта	16.2	12.8
Зовнішнє тестування знижує мотивацію школярів до вивчення частини предметів (які не винесені на тестування)	23.3	19.7
Ніяких серйозних недоліків немає	11.1	13.3
Інше	0.7	0.3
Важко сказати	14.2	15.7

* Можливо було обрати не більше 3х- варіантів

На Вашу думку, що слід зробити у першу чергу, щоб покращити систему вступу до ВНЗ за результатами зовнішнього тестування?*

	Грудень 2015	Грудень 2016
Впровадити тест загальних навчальних здібностей (ТЗНК) для випускників минулих років	11.4	11.3
Впровадити проходження зовнішнього оцінювання за допомогою комп'ютерної техніки (у електронному форматі)	25.7	19.8
Краще готувати учнів у школах до здачі тестів	44.9	43.0
Вищі навчальні заклади повинні заздалегідь інформувати абітурієнтів про свої правила вступу до ВНЗ	23.3	20.1
Громадський контроль на усіх етапах проведення ЗНО та вступу до ВНЗ повинен бути посилений	20.1	22.8
Приймальні комісії повинні ретельніше перевіряти документи абітурієнтів (сертифікати з результатами тестування, довідки про пільги тощо) на достовірність	15.8	14.5
Вищі навчальні заклади повинні забезпечити публічність та зрозумілість системи зарахування абітурієнтів	26.3	28.4
Порушники умов прийому повинні понести відповідальність за недотримання правил вступу	16.6	18.7
Інше	0.4	0.3
Важко сказати	12.7	12.3

* Можливо було обрати не більше 3-х варіантів

Наскільки Ви задоволені нововведеннями, які відбулися у зовнішньому незалежному оцінюванні в 2016 році? - ВВЕДЕННЯ ПОРОГУ "СКЛАВ/НЕ СКЛАВ" І НЕМОЖЛИВІСТЬ ВСТУПУ ДО ВУЗІВ ТЕМ, ХТО "НЕ СКЛАВ" Відповіли 38%.

	Грудень 2016
Зовсім не задоволений	6.3
Переважно не задоволений	16.2
Переважно задоволений	39.7
Важко сказати	37.7

Наскільки Ви задоволені нововведеннями, які відбулися у зовнішньому незалежному оцінюванні в 2016 році? – ПРОВЕДЕННЯ ВИПУСКНИХ ІСПИТІВ (ДПА) У ШКОЛІ У ФОРМІ ЗНО (ТЕСТУВАННЯ) Відповіли 38%.

	Грудень 2016
Зовсім не задоволений	4.9
Переважно не задоволений	14.4
Переважно задоволений	48.6
Важко сказати	32.1

Наскільки Ви задоволені нововведеннями, які відбулися у зовнішньому незалежному оцінюванні в 2016 році? – РЕЄСТРАЦІЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ЗНО ТІЛЬКИ В ЕЛЕКТРОННІЙ ФОРМІ Відповіли 38%.

	Грудень 2016
Зовсім не задоволений	6.0

Переважно не задоволений	15.9
Переважно задоволений	44.7
Важко сказати	33.4

Наскільки Ви задоволені нововведеннями, які відбулися у зовнішньому незалежному оцінюванні в 2016 році? – ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПУ ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНОСТІ ЗАЯВ НА ВСТУП ДО ВИЗНАЧЕНИХ ВНЗ НА ВИЗНАЧЕНІ НАПРЯМИ (СПЕЦІАЛЬНОСТІ) Відповіли 37%.

	<i>Грудень 2016</i>
Зовсім не задоволений	4.4
Переважно не задоволений	15.4
Переважно задоволений	43.5
Важко сказати	36.8

Чи збираються Ваші діти чи Ви самі вступати до вищого навчального закладу?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
так	20.5	25.4	21.1	18.8
вони (я) вже навчаються у вищому навчальному закладі	10.7	12.5	12.8	12.4
ні	54.4	42.1	45.6	53.7
важко сказати	14.5	20.5	20.5	15.6

Чи проходили Ви, Ваші діти чи діти Ваших родичів та близьких друзів зовнішнє тестування?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Так	34.4	41.8	43.9	37.9
Ні	59.5	50.1	49.0	57.2
Важко сказати)	6.1	8.1	7.0	4.9

А чи проходили Ви, Ваші діти чи діти Ваших родичів та близьких друзів зовнішнє тестування у цьому, 2016 році?

	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
так	26.7	34.8
ні	70.2	60.1
важко сказати	3.1	5.1

Чи задоволені Ви (або Ваші знайомі, що самі чи їхні діти проходили тестування) тим, як воно проходилося?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Вступники-2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Вступники-2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Повністю задоволений	14.7	13.3	20.4	11.1	8.1	12.8
Переважно задоволений	52.8	44.9	45.0	45.0	44.1	56.3
Переважно не задоволений	16.2	14.7	12.9	16.1	19.9	11.7
Зовсім не задоволений	5.1	7.1	9.0	3.1	3.0	3.5
Важко сказати	11.1	20.0	12.6	24.7	25.0	15.7

Загалом чи вдалося Вам, Вашим дітям чи дітям ваших близьких родичів або друзів вступити до того вищого навчального закладу, в який вони хотіли?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Вступники-2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Вступники-2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Так, в основному вони вступили туди, куди хотіли	45.4	42.1	44.4	45.0	42.9	43.5
Вступили не зовсім, куди хотіли, але варіант	34.1	33.0	32.7	33.4	37.9	31.5

непоганий						
Вступили, аби куди-небудь вступити	14.3	12.9	11.7	13.3	8.8	13.6
Не вдалося нікуди вступити	2.9	3.6	5.1	3.4	5.4	3.1
важко сказати, не знаю	3.3	9.2	6.9	4.9	5.0	8.3

Якщо комусь із Ваших дітей чи дітей родичів, друзів чи Вам самим не вдалося вступити до ВНЗ чи вони вступили не в той, який хотіли, то чому? (один варіант відповіді)

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Вступники-2014	Грудень 2015	Вступники-2015	Грудень 2016
Об'єктивно не вистачило знань	17.6	19.6	23.0	19.7	20.0	26.1
Процедура зарахування була непрозорою	18.8	12.8	14.2	11.3	12.8	7.5
Було багато осіб з цільовими направленнями	7.5	8.8	9.7	9.5	7.2	5.6
Система тестування є недосконалою, вона не повною мірою відображає справжні здібності та знання абітурієнтів	18.6	15.3	14.2	14.0	17.4	11.6
Було надто багато пільговиків	8.5	9.6	7.8	11.9	11.9	5.3
інше	2.7	1.8	2.7	3.3	3.4	1.2
не знаю, важко сказати	26.3	32.1	26.3	30.2	27.2	42.8

Чи доводилося Вам особисто чи Вашим родичам та знайомим стикатися з фактами корупції чи хабарництва (підкупу, використання знайомств тощо) при здачі ЗНО? Відповіли 28%.

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Вступники-2014	Грудень 2015	Вступники-2015	Грудень 2016
Так, я особисто з цим стикався	11.4	11.7	10.8	8.9	9.2	4.1
Я особисто з цим не стикався, але чув про це достовірно від своїх знайомих	25.3	20.2	25.3	19.5	22.5	12.4
Сам не стикався, але про це чув, хоча не впевнений, чи це достовірно чи Просто чулки	23.1	21.0	23.1	22.0	20.8	22.3
Ні з чим таким не стикався	32.0	35.2	32.0	40.6	37.9	48.8
Важко сказати	8.2	11.9	8.2	9.1	9.6	12.4

Наскільки ви задоволені ПОІНФОРМОВАНІСТЮ ПРО ПРАВИЛА ВСТУПУ ДО ВИШІВ? Відповіли 38%.

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Вступники-2014	Грудень 2015	Вступники-2015	Грудень 2016
Зовсім не задоволений	7.6	8.5	10.2	7.7	10.4	4.1
Переважно не задоволений	17.8	23.3	24.3	20.7	17.1	17.0
Переважно задоволений	55.7	50.7	50.3	50.3	49.2	62.7
Важко сказати	18.8	17.5	15.2	21.3	23.3	16.3

Наскільки Ви задоволені ПОІНФОРМОВАНІСТЮ ТИМ, СКІЛЬКИ і ДЕ БУДЕ БЮДЖЕТНИХ МІСЦЬ? Відповіли 38%.

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Вступники-2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Вступники-2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Зовсім не задоволений	10.4	9.0	8.7	10.2	13.4	7.5
Переважно не задоволений	26.6	23.1	20.1	25.5	25.5	24.9
Переважно задоволений	41.9	46.2	48.9	43.5	38.9	50.1
Важко сказати	21.2	21.8	22.2	20.8	22.2	17.4

Наскільки Ви задоволені ЕТАПОМ ПОДАЧІ ЗАЯВ ТА ДОКУМЕНТІВ? Відповіли 38%.

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Вступники-2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Вступники-2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Зовсім не задоволений	5.6	7.2	6.0	6.3	8.8	2.3
Переважно не задоволений	16.8	17.5	19.5	18.2	18.8	17.5
Переважно задоволений	56.0	53.8	56.1	54.8	55	64.0
Важко сказати	21.6	21.6	18.3	20.7	17.5	16.2

Наскільки Ви задоволені ЕТАПОМ ОПРИЛЮДНЕННЯ СПИСКІВ РЕКОМЕНДОВАНИХ ДО ЗАРАХУВАННЯ? Відповіли 38%.

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Вступники-2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Вступники-2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Зовсім не задоволений	6.6	5.7	8.1	3.9	5.4	2.5
Переважно не задоволений	16.5	19.9	16.9	24.9	24.2	16.5
Переважно задоволений	53.0	48.4	50.0	42.8	35.8	63.0
Важко сказати	23.9	26.0	25.0	28.4	34.6	18.0

Наскільки Ви задоволені ЕТАПОМ ЗАРАХУВАННЯ НА ДЕРЖАВНУ ФОРМУ НАВЧАННЯ? Відповіли 38%.

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Вступники-2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Вступники-2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Зовсім не задоволений	11.7	8.4	8.4	9.9	15.0	6.9
Переважно не задоволений	24.2	23.7	20.1	22.9	24.2	21.9
Переважно задоволений	38.2	36.3	40.2	39.7	33.3	50.2
Важко сказати	25.9	31.7	31.2	27.4	27.5	21.0

Наскільки Ви задоволені ЕТАПОМ ЗАРАХУВАННЯ ЗА КОНТРАКТОМ? Відповіли 38%.

	<i>Грудень 2014</i>	<i>Вступники-2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Вступники-2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Зовсім не задоволений	4.6	5.1	4.3	5.9	2.8
Переважно не задоволений	15.4	13.6	16.2	18.1	10.9
Переважно задоволений	60.7	46.5	45.7	44.1	61.0
Важко сказати	36.0	34.7	33.8	31.9	25.2

Якщо Вам, Вашим дітям чи дітям Ваших родичів та близьких друзів вдалося вступити до ВНЗ, то на яку форму навчання: бюджетну чи контрактну форму навчання? Відповіли 37%.

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Вступники-2014	Грудень 2015	Вступники-2015	Грудень 2016
Переважно на бюджетну	27.1	28.4	26.1	26.7	20.8	18.3
Одні - на бюджетну, інші - на Контрактну	38.8	41.6	44.4	41.6	53.3	48.9
Переважно на контрактну	26.8	23.1	23.7	25.8	21.7	24.2
Не знаю	7.3	7.0	5.7	6.0	4.6	8.6

Чи доводилося Вам чи Вашим дітям чи дітям родичів, знайомих користуватися послугами репетиторів для підготовки до здачі тестів? Відповіли 38%.

	Жовтень 2013	Грудень 2015	Грудень 2016
Ні, не доводилося	28.0	25.9	15.3
Так, доводилося, з одного предмету	21.0	17.8	18.8
Так, з 2 предметів	20.3	19.6	25.7
Так, з 3 предметів	7.1	12.4	12.4
Фактично з усіх предметів	6.6	12.0	14.1
Не знаю, важко сказати	17.1	12.7	13.7

Чи поступали Ви чи Ваші діти чи діти Ваших родичів та близьких друзів після бакалаврату (4 курс) у магістратуру чи на рівень спеціаліста?

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Так, у магістратуру	21.5	17.6	26.7	12.4
Так, на рівень спеціаліста	16.9	19.6	41.6	16.0
Ні	47.2	52.1	25.8	63.7
Важко сказати, не знаю	14.5	10.7	6.0	7.9

Чи доводилося Вам особисто чи Вашим родичам та знайомим стикатися з фактами корупції (підкупу, використання знайомих тощо) при вступі у магістратуру чи на рівень спеціаліста?*

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Так, я особисто з цим стикався	12.8	17.4	12.8	8.6
Я особисто з цим не стикався, але чув про це достовірно від своїх знайомих	31.3	26.2	26.5	19.4
Сам не стикався, але про це чув, хоча не впевнений, чи це достовірно чи просто чутки	14.0	22.0	22.9	21.6
Ні з чим таким не стикався	34.7	27.3	30.9	43.8
Важко сказати	7.2	7.1	7.0	6.5

* (% до тих, хто мав стосунок до вступу у магістратуру чи на рівень спеціаліста у 2016 році – 28.4%).

Чи треба зберігати пільги при вступі для певних категорій абітурієнтів?

	Грудень 2015	Грудень 2016
Система пільг повинна залишитись і встановлюватися на державному рівні (як зараз)	36.9	40.3
Пільги при вступі повинні бути замінені наданням адресної допомоги соціально вразливим групам населення	21.8	22.3
Ніяких пільг ні для кого не повинно бути	26.7	23.6
Важко сказати	14.6	13.8

Якщо Ви вважаєте, що певні категорії випускників можуть мати пільги при вступі до вищих навчальних закладів, то які саме?* Відповіли 75%.

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Сироти	74.2	72.0	64.2	57.1
Чорнобильці	24.1	24.7	17.5	11.0
Діти з найбільш вразливих сімей	40.5	47.2	36.2	25.8
Переможці олімпіад та конкурсів	35.8	33.9	28.3	24.8
Випускники сільських шкіл	16.3	11.9	13.9	14.2
Діти з обмеженими фізичними можливостями (за зором, слухом тощо)	41.8	42.2	37.7	28.8
Медалісти	26.5	24.3	21.7	19.1
Діти шахтарів	8.0	6.2	4.7	4.4
Діти загиблих під час військових дій на Донбасі	-	35.6	37.9	33.1
Діти тих, хто бере чи брав участь у військових операціях на Донбасі	-	18.7	20.5	12.6
Діти біженців з зони проведення бойових дій	-	12.6	-	-
Діти біженців з Криму	-	8.6	-	-
Інші	-	0.5	1.7	0.6
Важко сказати	11.3	9.2	12.6	24.2

*Можливо було обирати будь-яку кількість відповідей

Якщо Ви вважаєте, що певні категорії випускників можуть мати право НА ОТРИМАННЯ ДОДАТКОВИХ БАЛІВ при вступі вищих навчальних закладів, то які саме?* Відповіли 75%.

	Грудень 2015	Грудень 2016
Сироти	44.2	32.6
Чорнобильці	12.7	9.3
Діти з найбільш вразливих сімей	28.9	16.6
Переможці олімпіад та конкурсів	30.1	24.9
Випускники сільських шкіл	14.2	13.9
Діти з обмеженими фізичними можливостями (за зором, слухом тощо)	33.6	18.3
Медалісти	22.4	22.2
Діти шахтарів	4.0	3.9
Діти загиблих під час військових дій на Донбасі	29.7	20.1
Діти тих, хто бере чи брав участь у військових операціях на Донбасі	15.6	9.4
Інші	1.6	0.5
Важко сказати	19.0	33.6

*Можливо було обирати будь-яку кількість відповідей

Чи повинні мати певні переваги у вступі до вищих навчальних закладів слухачі підготовчих курсів у цих ВНЗ?

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
Так	39.3	32.1	26.3	32.7
Ні	34.3	49.5	54.1	48.0
Важко сказати	26.5	18.4	19.5	19.3

Що, на Вашу думку, повинно мати вирішальне значення при зарахуванні абітурієнтів до вищих навчальних закладів? (лише один варіант відповіді)

	Жовтень 2013	Грудень 2014	Грудень 2015	Грудень 2016
результати зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО)	39.5	39.0	37.2	39.3
середній бал атестату	16.1	17.4	20.4	16.6
оцінки, отримані при здачі вступних іспитів, що їх проводитимуть вищі навчальні заклади	17.0	22.0	21.4	22.8
мотиваційне есе	2.4	2.9	3.3	2.9

результати співбесіди у вищому навчальному закладі	5.5	6.8	8.0	7.3
інше	0.7	1.1	0.6	0.1
важко сказати	18.8	10.8	9.2	11.0

Як Ви ставитеся до того, щоб поширити зовнішнє незалежне тестування ще й на вступ до магістратури?

	<i>Грудень 2014 Ті, хто має якусь причетність до вступу до магістратури</i>	<i>Грудень 2014 Україна загалом</i>	<i>Грудень 2015 Ті, хто має якусь причетність до вступу до магістратури</i>	<i>Грудень 2015 Україна загалом</i>	<i>Грудень 2016 Україна загалом</i>
позитивно	39.0	31.1	31.4	29.8	28.1
негативно	41.0	34.7	40.3	34.2	34.1
важко сказати	20.0	34.1	28.3	36.0	37.8

Як Ви ставитеся до того, щоб застосовувати зовнішнє незалежне тестування для оцінки знань випускників ВНЗ?

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
позитивно	29.4	34.5	31.0	30.3
негативно	31.8	33.0	34.3	33.4
важко сказати	38.9	32.5	34.8	36.3

Які сьогоднішні проблеми вищої освіти в Україні Вам здаються найбільш серйозними та такими, що потребують вирішення у найближчі 5-10 років?*

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
Невизнання дипломів більшості вітчизняних ВНЗ у світі	41.5	39.6	46.8	34.2
Невідповідність викладання вимогам ринку праці	36.7	31.9	30.4	32.0
Корумпованість викладацького складу ВНЗ	39.9	44.1	50.0	36.8
Застарілі, ідеологізовані або кон'юнктурні підручники	18.2	20.1	17.3	18.0
Слабка матеріально-технічна база ВНЗ	25.0	28.1	27.3	31.6
Низький рівень якості освіти в українських ВНЗ порівняно зі світовим рівнем	22.8	24.9	25.8	25.8
Низький культурний рівень студентів, їх слабка зацікавленість у якісній освіті	23.8	22.9	21.9	21.2
Слабкий зв'язок між якістю викладання, авторитетом викладачів серед студентів і розміром зарплат	22.5	19.5	17.1	15.9
Відсутність реального студентського самоуправління	8.2	9.5	6.0	9.0
Недостатній рівень самостійності ВНЗ	8.9	9.3	8.8	10.7
Низький професійний рівень викладачів	12.1	12.6	12.1	10.8
Невідповідність структури освіти потребам ринку праці	29.2	27.0	26.7	25.0
інше	1.1	0.5	0.3	0.2
Важко сказати	9.0	6.6	7.9	10.4

*Можливо було обирати будь-яку кількість відповідей

Які першочергові кроки для покращення якості вищої освіти, на Вашу думку, слід здійснити?*

	<i>Жовтень 2013</i>	<i>Грудень 2014</i>	<i>Грудень 2015</i>	<i>Грудень 2016</i>
підвищити оплату праці викладачів	35.4	37.0	38.1	37.2
стимулювати наукову діяльність у вищих навчальних закладах	29.3	32.1	31.7	39.2
зменшити кількість вищих навчальних закладів	21.1	27.1	26.8	19.0
ввести систему зовнішнього тестування для випускників ВНЗ	12.7	14.2	11.9	8.8

боротися з усіма проявами корупції і нечесності у ВНЗ (хабарі, списування курсових та дипломів тощо)	46.4	52.3	59.4	43.8
налагодити співпрацю з кращими світовими університетами (запрошувати викладачів з-за кордону, надсилати студентів та викладачів на стажування тощо)	32.6	36.0	35.6	34.5
залучати бізнес для вирішення проблем вищої освіти	18.2	20.4	16.8	22.4
більш пов'язувати викладання з потребами майбутньої професії	38.9	36.3	37.2	33.2
інше	0.6	0.6	0.5	-
важко відповісти	10.2	5.3	5.9	9.7

*Можливо було обирати будь-яку кількість відповідей

Як Ви думаєте, в якій формі було б зручніше подавати документи для вступу до ВНЗ?

	Грудень 2015	Грудень 2016
Виключно через Інтернет	9.7	9.8
Особисто	34.1	33.1
Поєднати дистанційну та особисту подачу	48.4	49.0
Важко сказати	7.9	8.1

Як Ви ставитеся до відміни з 2016 р. вступу за цільовими напрямками?*

	Грудень 2015	Грудень 2016
Позитивно, бо процедура їх отримання містила корупційну складову	26.7	22.7
Позитивно, бо пільг під час вступу має бути якомога менше	18.0	16.9
Негативно, тому що потрібні фахівці з вищою освітою і в сільській місцевості	16.7	24.4
Негативно, бо, навпаки, треба збільшувати можливості цільового вступу для деяких груп населення	12.2	12.9
Важко сказати	37.6	29.3

*Можливо було обрати не більше 2-х варіантів відповідей

Чи відомо Вам про звинувачення Генеральною прокуратурою окремих колишніх працівників Українського центру оцінювання якості освіти (УЦЯО)? (%)

	Грудень 2016
Так, знаю достеменно про суть цих звинувачень	3.0
Щось про це чув	28.2
Мені про це нічого не відомо	68.9

В чому, на Вашу думку, конкретно полягають ці звинувачення? (%)

	Грудень 2016
Завищення тестових балів окремим особам-учасникам ЗНО	7.9
Втручання у роботу інформаційних систем Центру оцінювання якості освіти	13.9
Якись інші порушення	6.4
Важко сказати	72.6

Як Ви вважаєте, чи підривають ці звинувачення довіру до зовнішнього незалежного оцінювання? (%)

	Грудень 2016
Вважаю, що це свідчить про неспроможність всієї системи ЗНО, її корумпованість	15.3
Вважаю, що це лише декілька прикрих випадків, які не дискредитують систему в цілому	13.1
Вважаю, що це взагалі помста влади і намагання повернутися до колишньої корупційної практики вступу до вузів за результатами екзаменів	5.5
Важко сказати	66.0